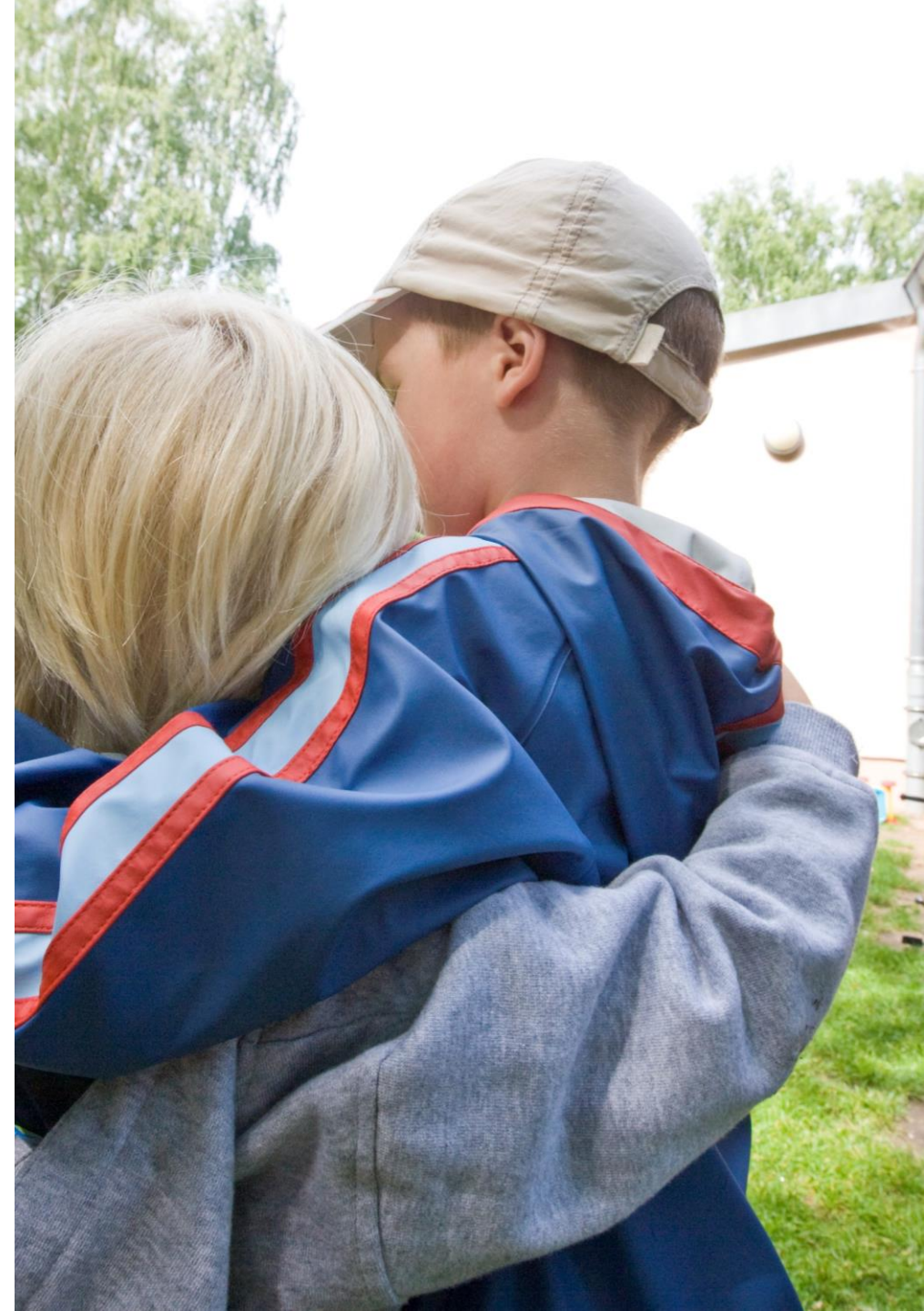

Temamøde 7

Stærke børnefællesskaber

- ▶ **Hvordan styrker vi kvaliteten af de stærke børnefællesskaber i dagtilbud?**
v/ Line Skov Hansen, Studielektor, Laboratorium for praksisrettet dagtilbuds og skoleforskning. Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet
- ▶ Vært: Lisbeth Due Pedersen, Chefkonsulent hos KL, Børn, Unge & Folkeskole
- ▶ 1. runde. 13.30 - 14.15
- ▶ 2. runde. 15.30 - 15.15

Hvad var opgaven?

► Temamøde 7

Vi ved fra forskning, at høj kvalitet er særlig betydningsfuldt for de mindste og de udsatte børn, og det kræver et vedvarende fokus og sammenhæng i indsatser at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn. **Stærke børnefællesskaber kræver pædagogiske udviklings- og læringsmiljøer, der fremmer trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det er en kompleks dagsorden at skabe stærke børnefællesskaber, for der er både pædagogiske, styringsmæssige og økonomiske perspektiver på spil.** Temamødet stiller skarpt på, hvilke politiske greb og faglige indsatser der kan styrke børnefællesskaberne i dagtilbud, og hvilke kommunale prioriteringer det kræver.

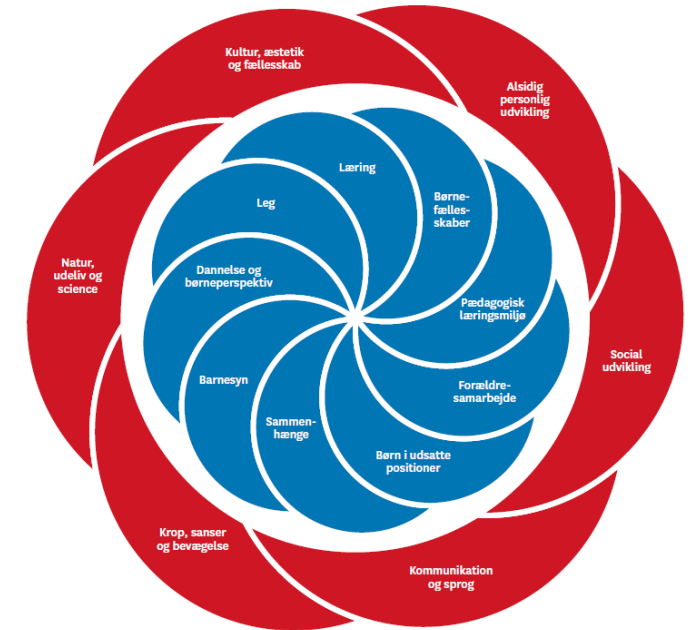
Fællesskab

- ▶ Den danske ordbog: *"Det at en gruppe mennesker er sammen om noget og derved føler en vis samhørighed"*.
- ▶ Relaterede ord: *sammenhold, samarbejde, samhørighed, kammeratskab, venskab, partnerskaber...etc.*
- ▶ Billeder:

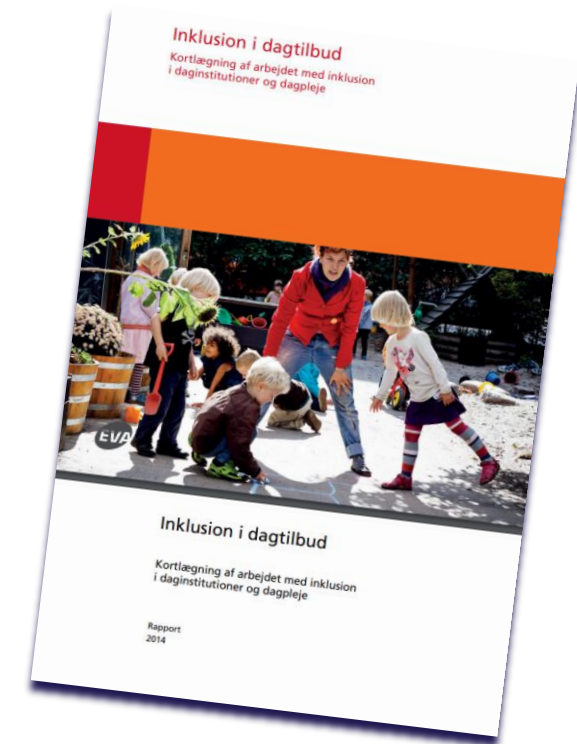
Børnefællesskaber

- ▶ Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i dagtilbuddet.
- ▶ I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en **balance mellem individ og fællesskab** i dagtilbuddet.
- ▶ Forældrene har et medansvar, som betyder, at forældrene indgår i at skabe et velfungerende børnefællesskab præget af anerkendelse af alle familier uanset disses forudsætninger.

Tre typer af inkluderende fællesskaber i dagtilbud

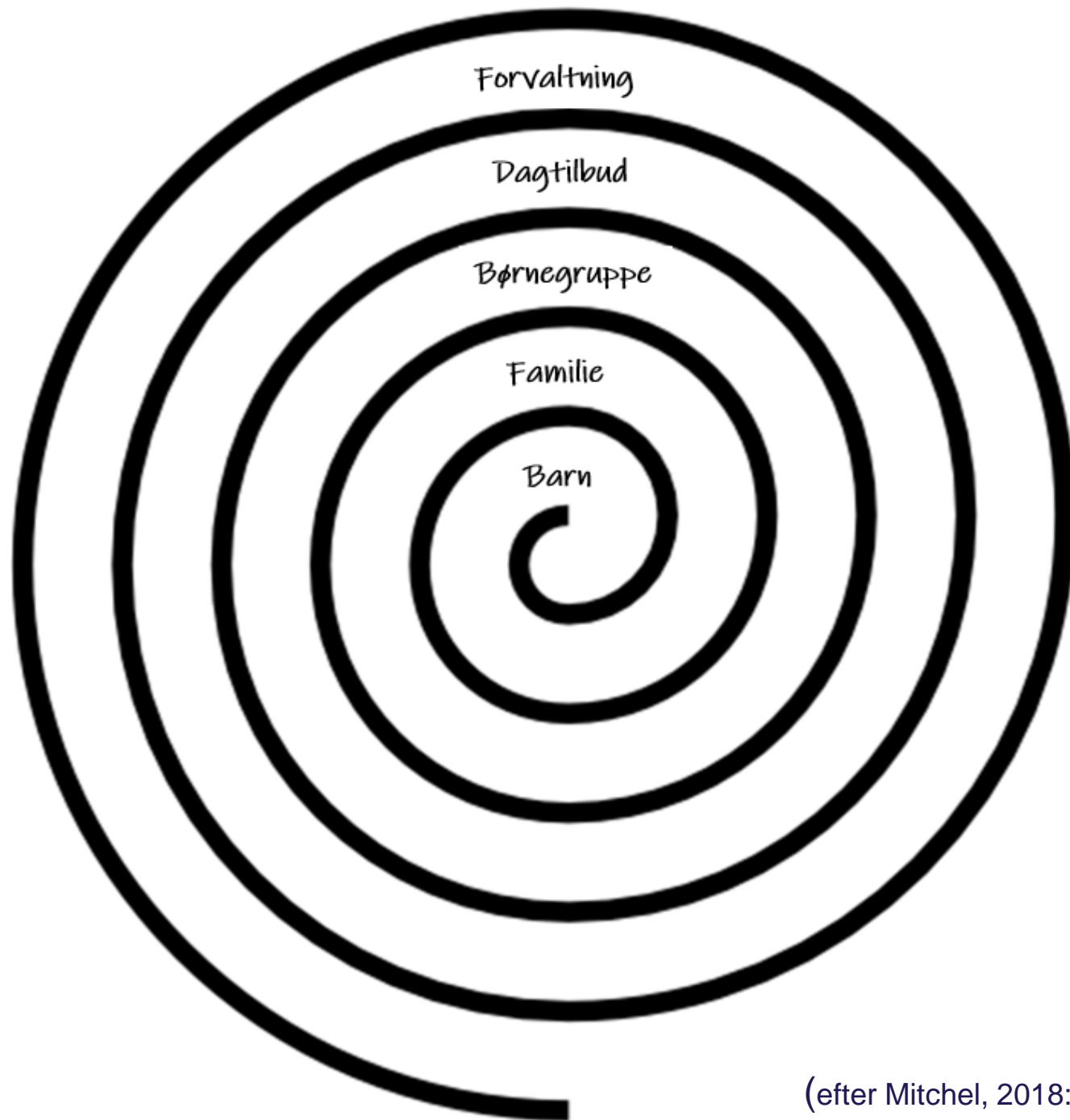
- Fysisk inklusion: At være en del af et alment dagtilbud
- Social inklusion: At opleve samspil, værdi og tilhørsforhold i fællesskaber
- Læringsmæssig inklusion: At lære nyt og at udvikle kompetencer

[file:///C:/Users/lsh/Dropbox%20\(Learning%20AAU\)/Lines%20mappe/Bibliotek/1.%20Emner/EVA%20dagtilbud/Inklusion%20i%20dagtilbud%202014.pdf](file:///C:/Users/lsh/Dropbox%20(Learning%20AAU)/Lines%20mappe/Bibliotek/1.%20Emner/EVA%20dagtilbud/Inklusion%20i%20dagtilbud%202014.pdf)

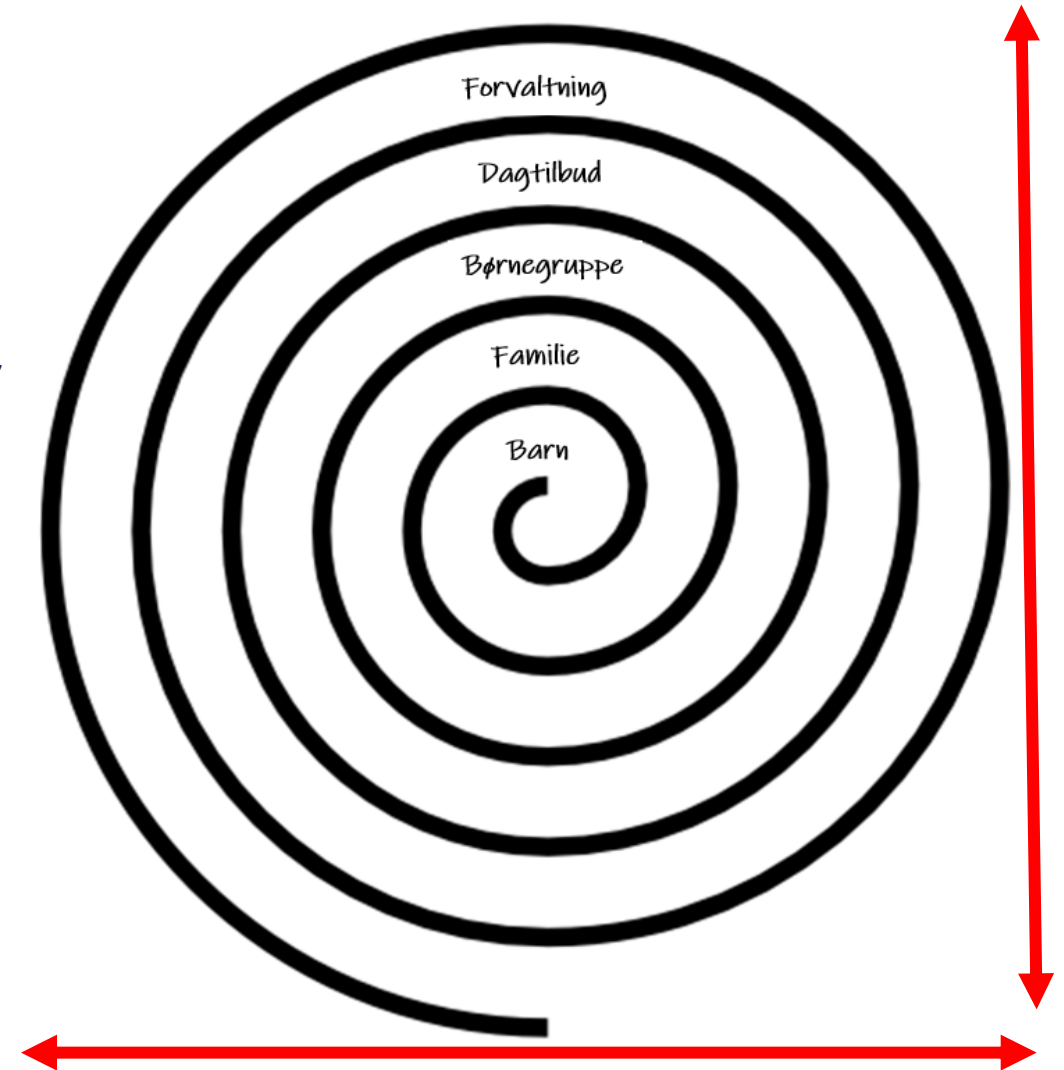
En økologisk model for arbejdet med fællesskaber

(efter Mitchel, 2018: 16)

Samarbejder og faglige fællesskaber for stærke børnefællesskaber

- ▶ *"Pædagogisk praksis er en uperfekt videnskab. Derfor har vi brug for tænkende professionelle, der samarbejder om at sikre et virkningsfuldt læringsmiljø for alle børn".
(efter Hargreaves & Fullan, 2016: 126)*
- ▶ *"Kompetence og professionalisme må forstås som noget, der karakteriserer et helt dagtilbudssystem og ikke blot den enkelte medarbejder" (Urban m.fl., 2011).*
- ▶ *Samarbejds kulturer både horisontalt og vertikalt
(Fullan & Quinn, 2015)*

(efter Mitchell, 2018)

Et vigtigt udgangspunkt

FN's menneskerettigheder

- "Alle er lige for loven og har uden forskelsbehandling af nogen art lige ret til lovens beskyttelse. Alle har ret til lige beskyttelse mod enhver forskelsbehandling i strid.

Salamanca

- "Vi tror på og erklærer hermed, at: alle børn har en grundlæggende ret til uddannelse og skal have mulighed for at opnå og opretholde et acceptabelt læringsniveau ethvert barn har unikke egenskaber, interesser, evner og læringsbehov uddannelsessystemer og uddannelsesforløb skal indrettes og iværksættes på en sådan måde, at de tager hensyn til de store forskelle i egenskaber og behov, (...)" (artikel 2).
- "Vi opfordrer indtrængende alle lande til at: give den højeste politiske og økonomiske prioritet til bestræbelserne på at forbedre deres uddannelsessystemer, så de bliver for alle børn uanset individuelle forskelle eller vanskeligheder, (...)" (artikel 3).

FN's verdens mål nr. 4

- Inden 2030 skal det sikres, at alle piger og drenge gennemfører gratis, rummelig grundskoleuddannelse i høj kvalitet, der fører til relevante og effektive læringsresultater (4.1).
- Inden 2030 skal alle piger og drenge sikres adgang til tidlig barndomsudvikling, omsorg og før-skoleundervisning af høj kvalitet, så de er klar til grundskoleundervisningen (4.2).
- Uddannelsesinstitutioner skal bygges og opgraderes, så de tager hensyn til barnets tarv, handicap og køn, og så de skaber et sikkert, ikke-voldeligt, rummeligt og effektivt læringsmiljø for alle (4.a).

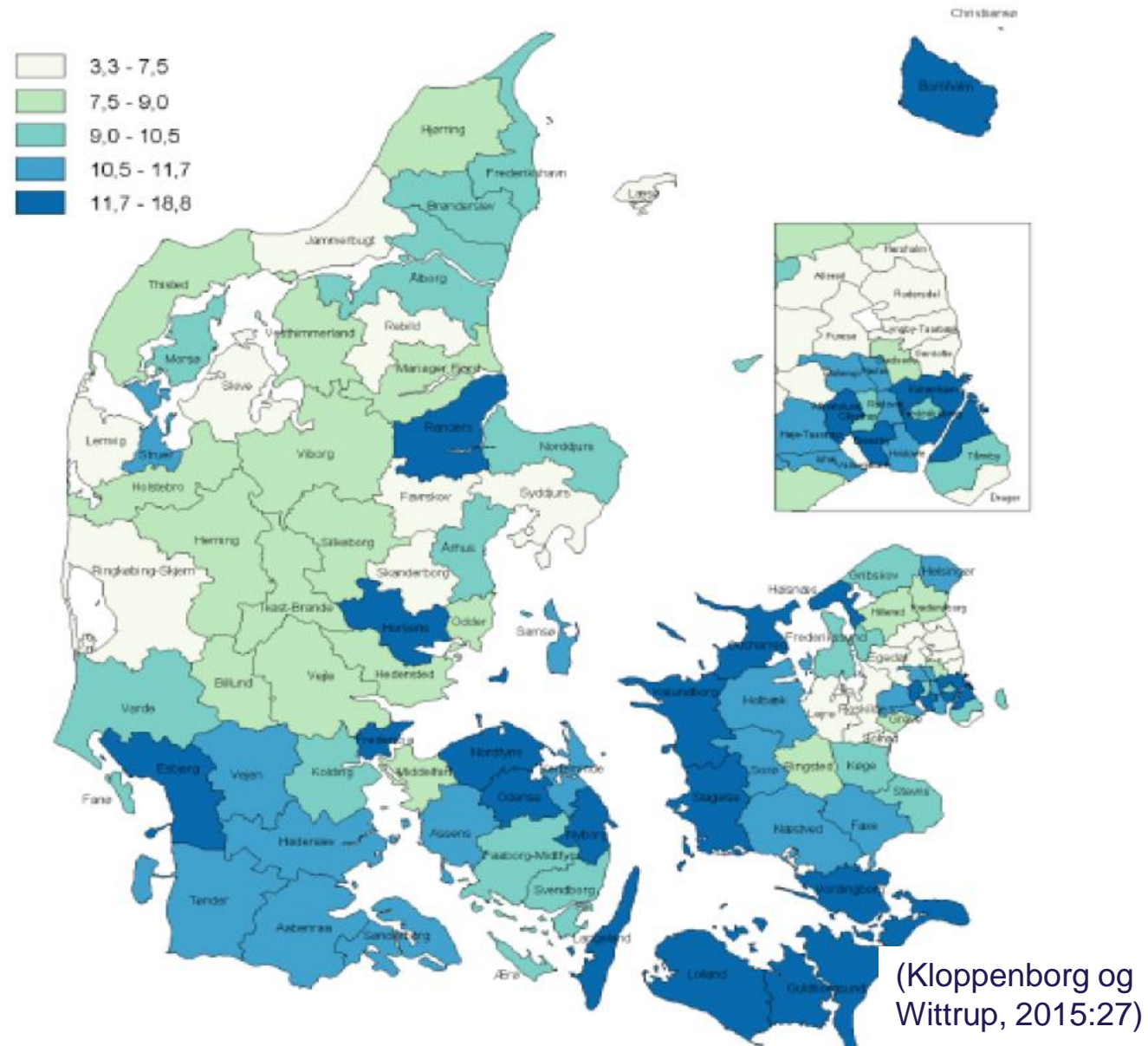
Stærke børne fællesskaber:

Forskellige forudsætninger - lige muligheder

Forskellige forudsætninger

- Sårbare børn som andel af den samlede børnebefolkning i en enkelte kommune (procent)

 Socialstyrelsen

Hans Skov Kloppenborg og Jesper Wittrup

Sårbare børn

- hvem er de, hvor bor de, og hvordan klarer de sig i skolen?

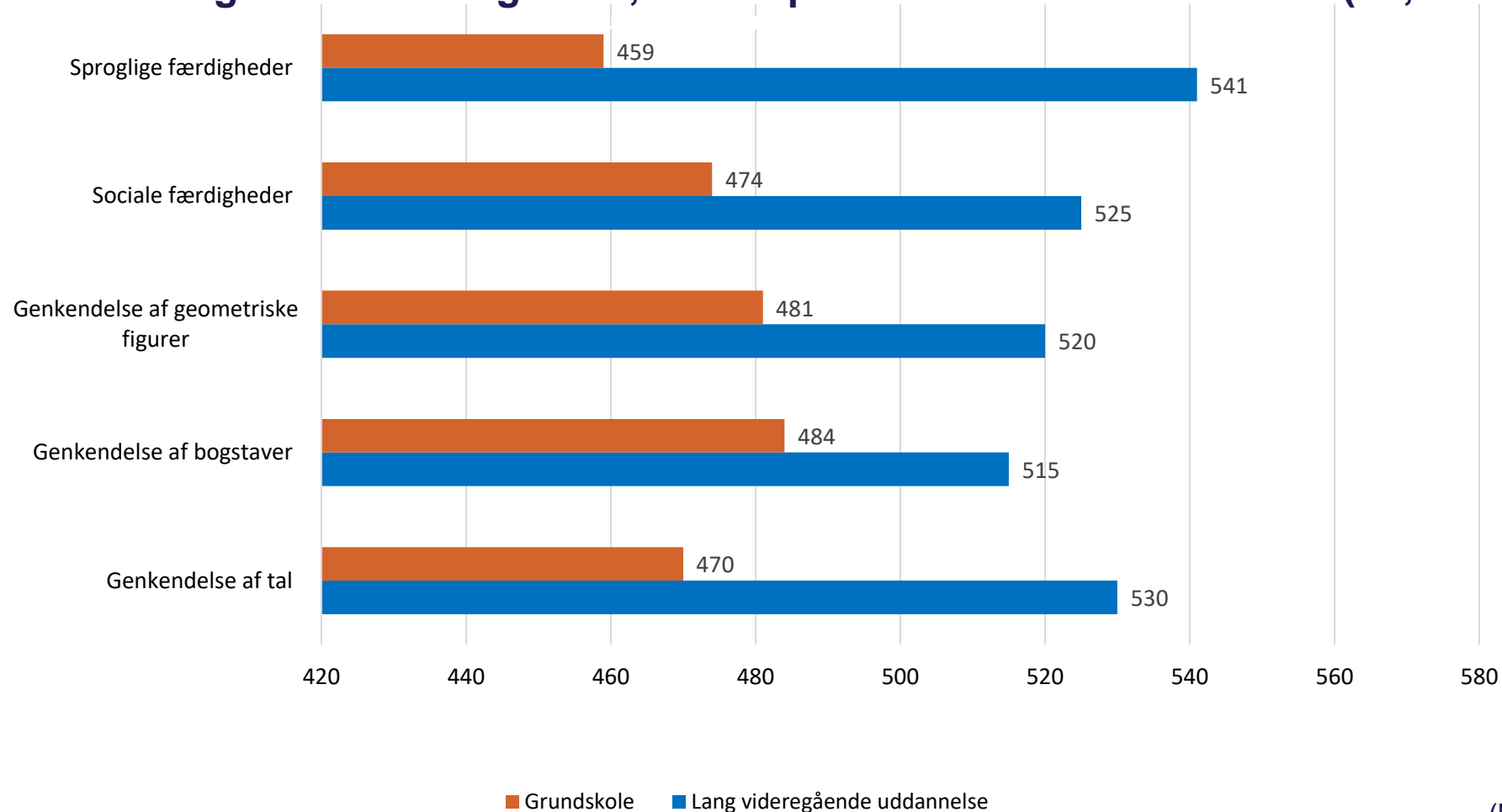
Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning

https://pure.vive.dk/ws/files/2060646/10838_saarbare-boern.pdf

Forskellige forudsætninger

- Data fra seks kommuner

4-5-6 årige børns færdigheder, fordelt på mors uddannelsesniveau (T3, 2019)

<https://aauforlag.dk/produkt/fulm-forskningsinformeret-udvikling-af-laerin/systematisk-arbejde-over-tid-betaler-sig-resultater-fra-program-for-laeringsledelse-dagtilbud>

Forskellige forudsætninger

Kommentar til forrige slide:

- Både størrelsen på forskellene dagtilbud imellem og systematikken i forskellene indikerer, at dette ikke alene kan forklares med forskelle i børnenes forudsætninger og baggrunde. Det er handler om forskel på kvaliteten i dagtilbuddene.
- Der er derfor grundlag for at hævde, at forskellene tilknyttet mødrenes uddannelsesniveau er store, og at dagtilbuddene ikke bidrager til en reduktion af sociale forskelle. Der er nærmere grund til at sige, at dagtilbuddene opretholder og reproducerer social ulighed.

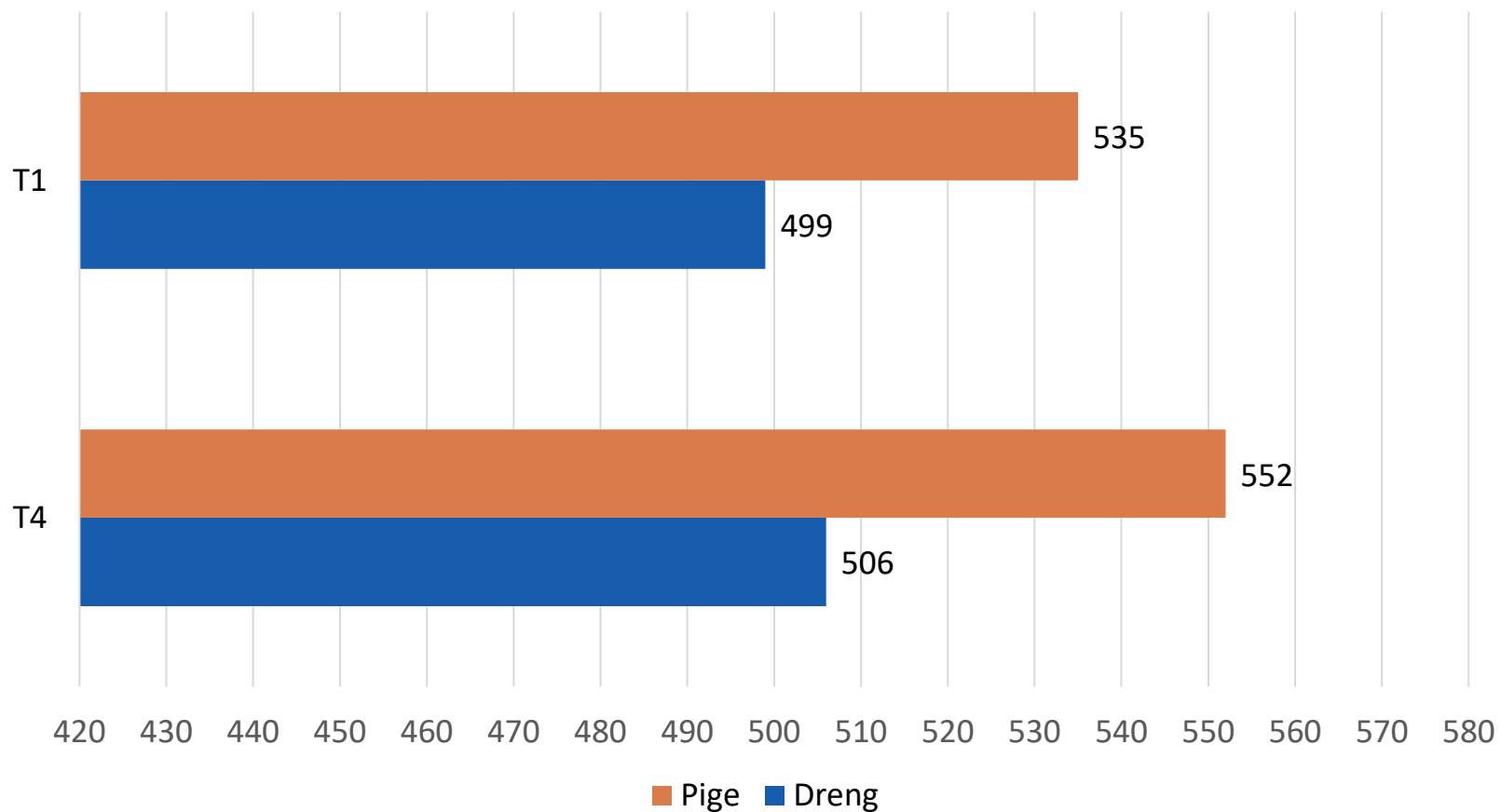
(Nordahl, Hansen, Ringsmose, Drugli, 2020)

Forskellige forudsætninger

- Data fra en kommune

Dreng/pige sociale færdigheder – udvikling over tid

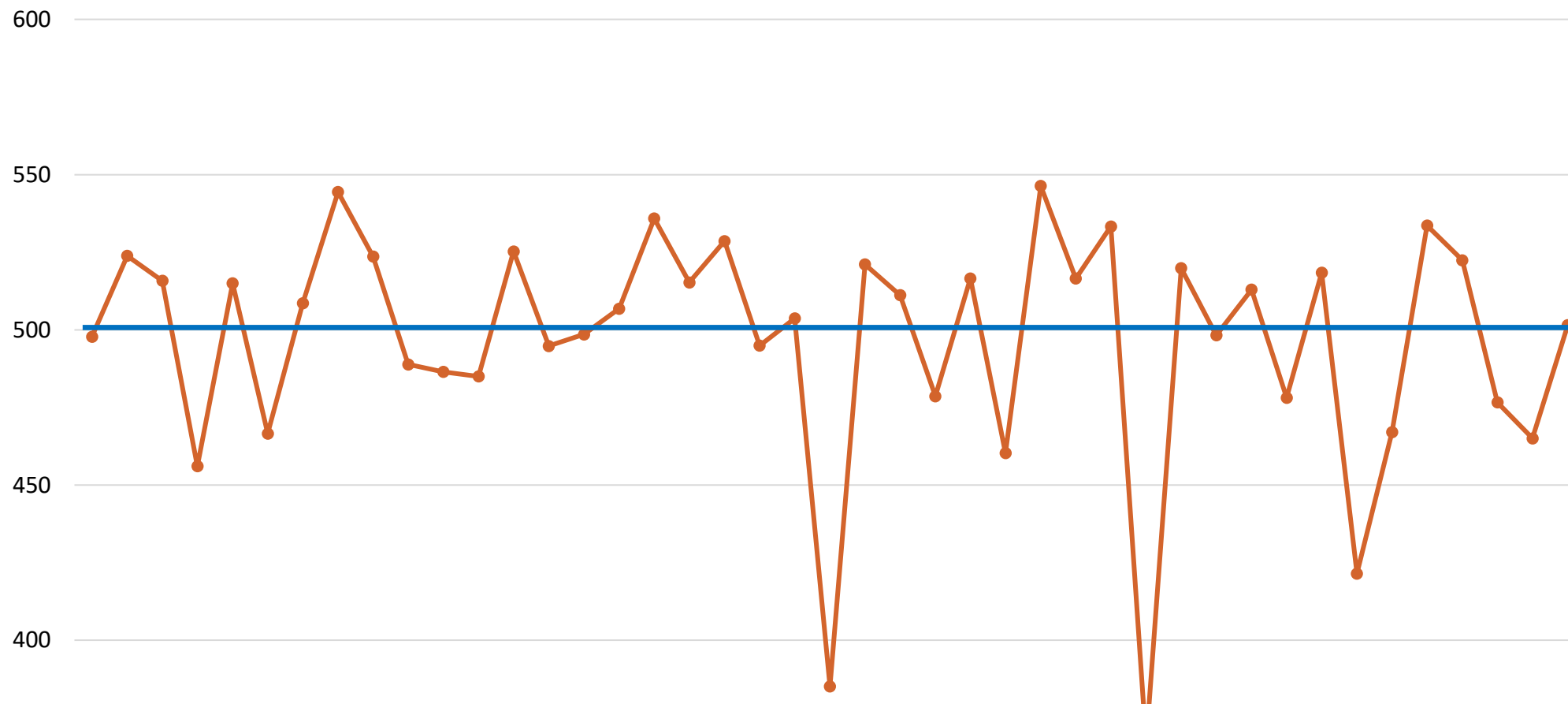

En vigtig dør til stærke børne fællesskaber

- Data fra en kommune

Relation barn – voksen

Stærke børnefællesskaber etableres i det enkelte dagtilbud, mellem dagtilbud og udover dagtilbud

I dagtilbud

- Kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø for alle børn over hele dagen – *leg, rutinesituationer og planlagte aktiviteter*
- Samarbejdsmuligheder for personalet, ledelsen/personalet, forældre/dagtilbud
- Muligheder for fælles praksisnær, professionel læring og udvikling
- Udvikling af faglig ledelse
- Personalets muligheder for støtte og support
- Brug af data og forskningsviden som afsæt for forbedring af fælles praksis
- Løbende monitorering og evaluering ift. målopnåelse

Mellem dagtilbud

- Mulighed for struktureret og fokuseret samarbejde
- Mulighed for videndeling institutioner imellem
- Fælles målsætninger på tværs af institutioner ift. trivsel og læring for alle børn
- Brug af data og forskningsviden som afsæt for forbedring af fælles praksis
- Løbende monitorering og evaluering ift. målopnåelse

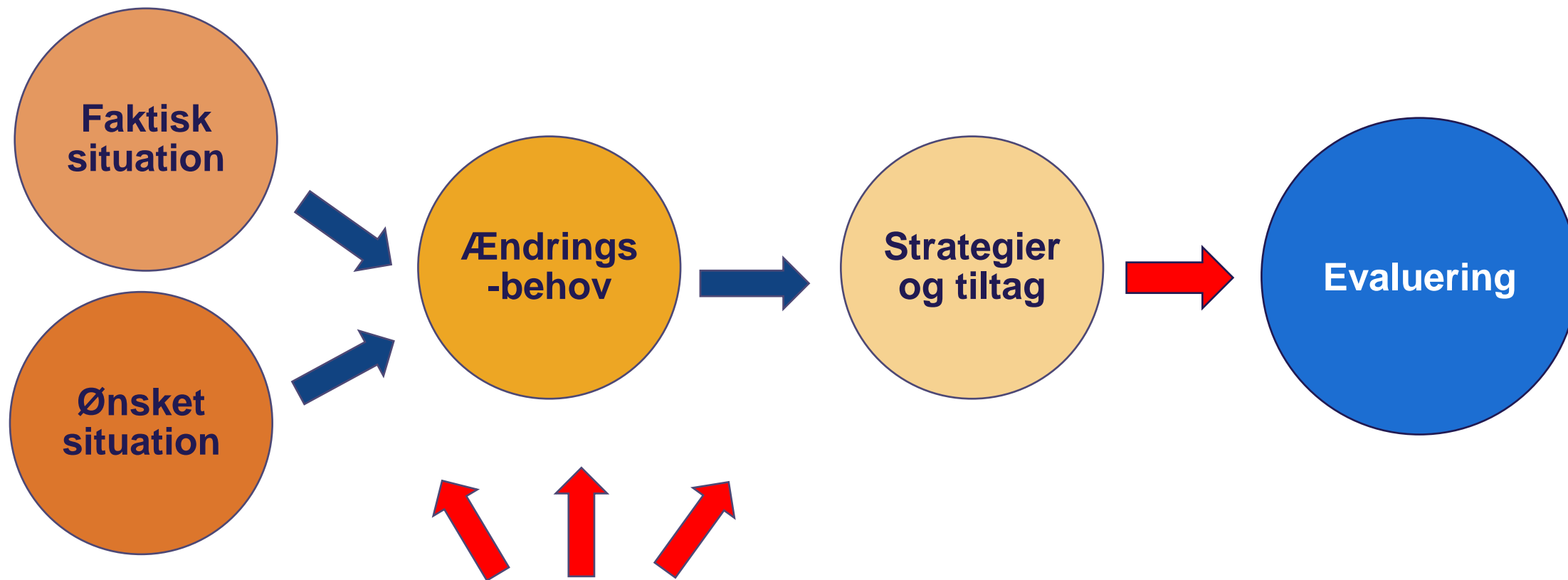
Udover dagtilbud

- Lokale vilkår og historikker – hvad er vores nuværende afsæt og forudsætninger for arbejdet med kvalitet?
- Helhedsorienteret tilgang til offentlige serviceydelser
- Brug af de aktiver, der er i systemet
- Brug af viden fra data og forskning til at evaluere indsatser, samt stimulerer til faglig diskussion og informerer beslutningstagning

(med inspiration fra bl.a. Ainscow, 2020)

Stærke børnefællesskaber handler også om: *at samarbejde om mål for den pædagogiske praksis*

Feedback og vejledning

....med henblik på at støtte praksis i arbejdet med at mindske afstanden mellem den faktiske situation og den ønskede situation...

Evalueringsskultur kræver evalueringssfaglighed

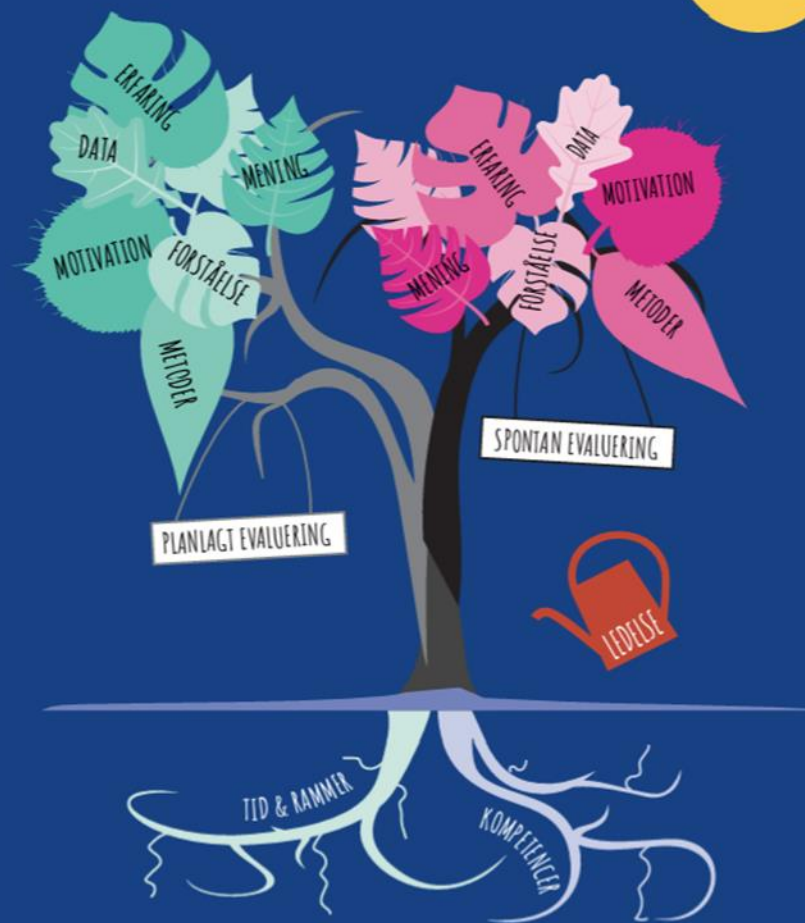
Metoder til at:

- ▶ At gennemføre en evaluering:
 - › at gøre sig målet med evalueringen klart
 - › at formulere det fokus eller de spørgsmål, som evaluering skal undersøge og give svar på
 - › at anvende data som en del af evalueringen:
 - › *Hvilke data skal danne udgangspunkt for vores tiltag?*
 - › *Hvilke data skal vi indsamle undervejs med henblik på at kunne vurdere/evaluere, om vores tiltag har haft den ønskede effekt?*
- ▶ At bruge evalueringens resultater til forbedring af egen og fælles praksis
- ▶ At arbejde systematisk

FRA EVALUERING TIL EVALUERINGSSKULTUR

Inspirationsmateriale og refleksionsspørgsmål

FORMÅL

Evaluerende tænkning som en del af evalueringsfagligheden

- *”En vilje til at udføre virkelighedstest, og til at stille spørgsmål som: hvordan ved vi, hvad vi tror, vi ved? At bruge data til at informere vores beslutninger – dvs. ikke at ophøje data til det eneste, vi baserer vores beslutninger på, men at stille data til rådighed for vores beslutninger. Evaluerende tænkning er desuden ikke begrænset til brug i evalueringsprojekter, ej heller blot til formel evaluering. Evaluerende tænkning er en analytisk og reflektiv måde at tænke på, der gennemsyrrer alt, hvad der foregår i praksis” (Patton, 2011, min oversættelse).*

Evalueringsformer i praksis

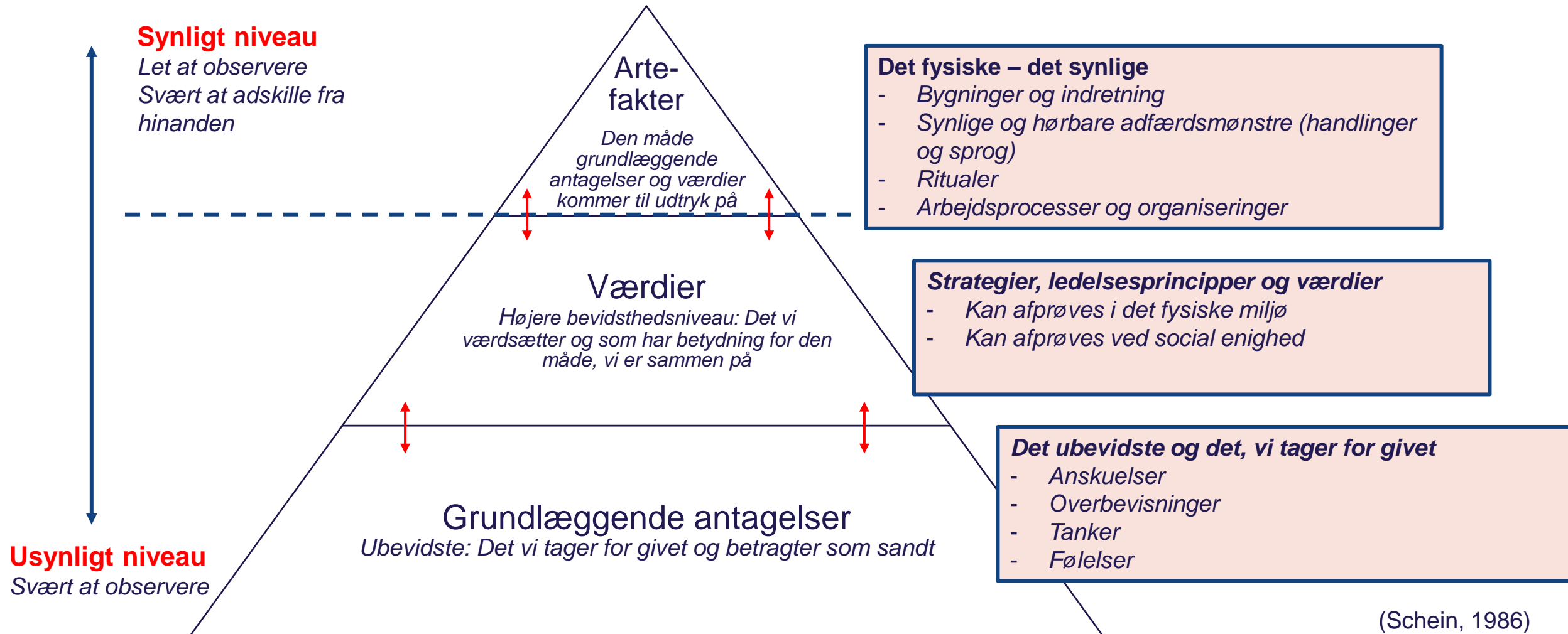
- Evalueringen af hverdagssituationer
- Evaluering for problemløsning og fornyelse (Andresen, 2021)

- Fornyelse som innovation
 - Inkrementel innovation (forbedring af eksisterende praksis)
 - Radikal innovation (markant ændring af eksisterende praksis)

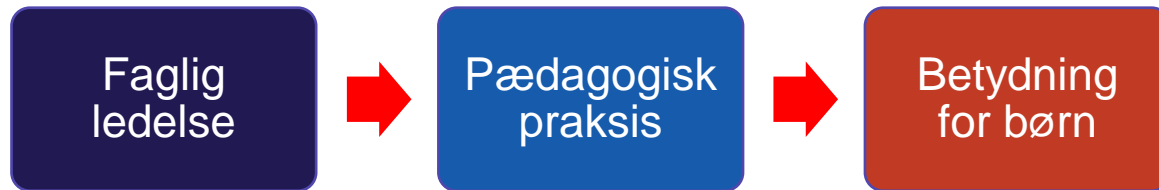
Organisationers tre kulturelle dimensioner

Ledelse af evaluerings- og forbedringskulturen = faglig ledelse

- ▶ Ledelseskommisionens definition af ledelse, hvor ledelse er:

"en praksis, der handler om at sætte retning og skabe resultater sammen med og via andre (2018: 9)

Betydningen af faglig ledelse (Robinson, 2014; VIVE, 2021)

Korrelationer ift. ledelse og det pæd. personale

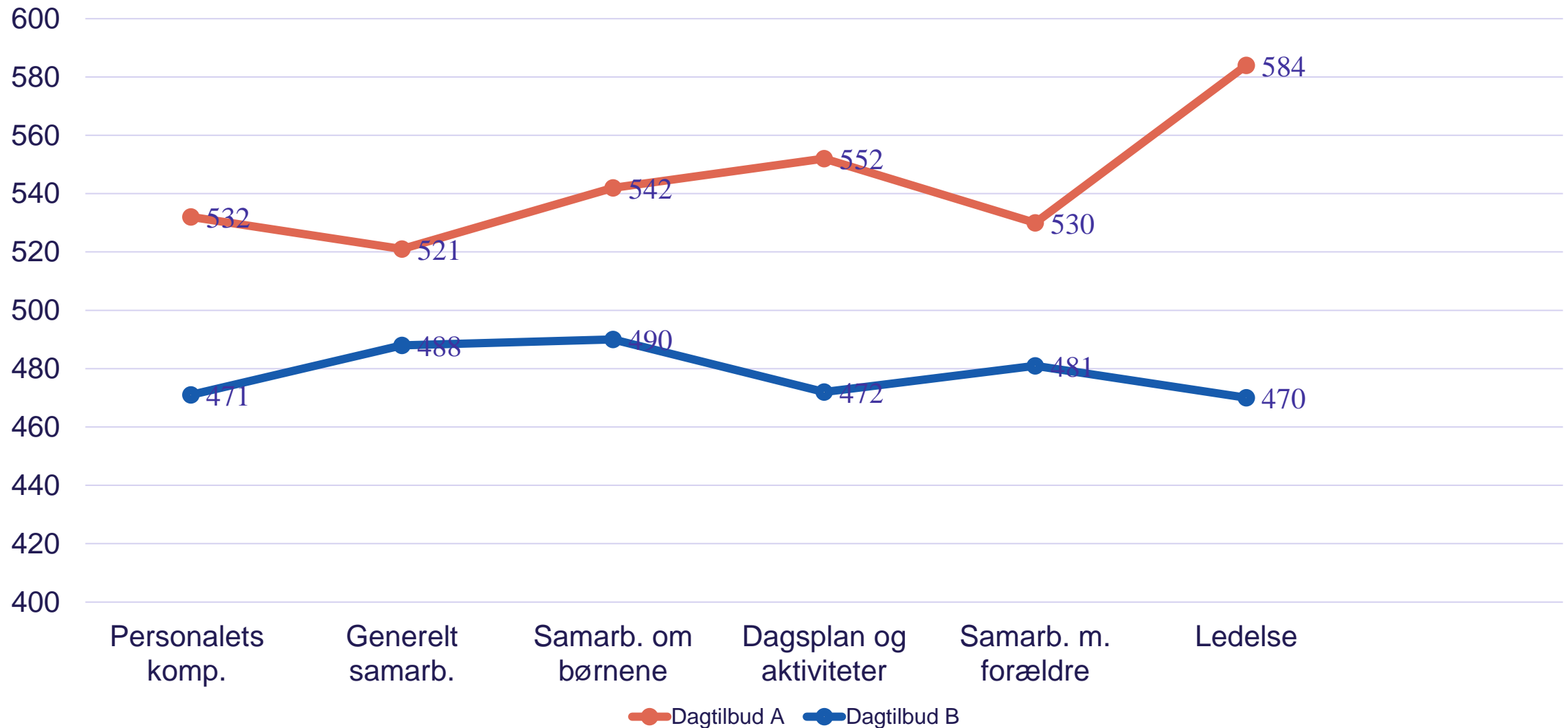
- *personalets vurderinger*

	Personalets kompetencer	Samarbejde generelt	Samarbejde om børn	Ledelse af institutionen	Dagsplan og aktiviteter	Samarbejde m. forældre
Personalets kompetencer	1	,499	,498	,580	,580	,464
Samarbejde generelt	,499	1	,638	,419	,500	,416
Samarbejde om børn	,534	,638	1	,507	,670	,526
Ledelse af institutionen	,498	,419	,507	1	,481	,385
Dagsplan og aktiviteter	,580	,500	,670	,481	1	,626
Samarbejde m. forældre	,464	,416	,526	,358	,626	1

(Nordahl, Hansen, Drugli & Ringsmose, 2020)

Ledelsesopmærksomheder

Personalets vurderinger – dagtilbud A og B (T3, 2019)

Spørgsmål 'to-go'

- ▶ Hvordan arbejder I med at sikre stærke børnefællesskaber for alle børn?
 - *I det enkelte dagtilbud, mellem dagtilbud og udover dagtilbud*
- ▶ Hvilke systematisk data og evalueringsformer har I, der giver løbende feedback om kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø, samt sætter retning for nye forbedringsindsatser?
 - *På institutionsniveau*
 - *På kommunalt niveau*

Tak for opmærksomheden

Isha@ikl.aau.dk